

بررسی نقش ارتقای امنیت بر اکوتوریسم استان کرمان

محسن ایرانپور^۱، مهرانگیز حیدریان^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۱۱/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۸/۱۳

چکیده

صنعت گردشگری یکی از متنوع‌ترین و در عین حال فراگیرترین مشاغل محسوب می‌گردد، به طوری که علاوه بر اشتغال‌زایی منجر به گردش مالی بی‌نظیری در دنیا شده است. بدون شک کشورهایایی که برای این صنعت برنامه‌ریزی می‌نمایند در جهت پایداری و توسعه آن گام بر می‌دارند. موفقیت و رشد پایدار گردشگری در گرو عملکرد مناسب چرخه گردشگری، عناصر و فاکتورهای متعددی است که روی هم رفته، سامانه گردشگری را تشکیل می‌دهند. این مؤلفه‌ها هر یک در سامانه مذکور اهمیت خاصی داشته و با سایر مؤلفه‌ها ارتباط تنگاتنگی دارند. یکی از مهم‌ترین این فاکتورها که رونق و توسعه گردشگری در گرو آن است، تأمین امنیت در مقصدهای گردشگری است. یکی از انواع گردشگری، اکوتوریسم یا گردشگری طبیعی می‌باشد. از آنجا که استان کرمان به عنوان پهناورترین استان کشور دارای توانمندی‌های ممتاز طبیعی می‌باشد در صورت تأمین امنیت گردشگران می‌تواند جایگاه ویژه‌ای در صنعت گردشگری و به خصوص اکوتوریسم داشته باشد. تحقیق حاضر با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی و بهره‌مندی از مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی سعی دارد به تأثیر امنیت بر صنعت گردشگری طبیعی در استان کرمان بپردازد. مطالعات صورت گرفته حاکی از آن است که با توجه به قدمت تاریخی، تمدنی و وجود جاذبه‌های متعدد گردشگری در استان کرمان، در صورت تأمین امنیت کافی می‌توان شاهد افزایش چشمگیر حضور گردشگر در این استان بود.

واژگان کلیدی: اکوتوریسم، امنیت، کرمان.

۱- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مهندسی علوم خاک، دانشگاه فردوسی مشهد، (نویسنده مسئول)، ۰۹۱۳۹۸۷۲۶۴۸

mohseniranpour@hotmail.com

۲- کارشناس ارشد و عضو سازمان محیط زیست کرمان.

مقدمه و بیان مسئله

صنعت گردشگری در جهان صنعتی امروز، به سرعت در حال رشد است. رشد روز افزون و شتابنده صنعت گردشگری موجب شده که بسیاری از صاحب نظران، قرن بیست و یکم را قرن گردشگری بنامند (کاظمی، ۱۳۸۶: ۳۴).

اکوتوریسم^۱ که در ادبیات فارسی طبیعت گردی نام گرفته، گرایش نو و پدیده‌ای نسبتاً تازه در صنعت گردشگری است که تنها بخشی از این صنعت را تشکیل می‌دهد. اینگونه از جهانگردی فعالیت‌های فراغتی انسان را بیشتر در طبیعت امکان‌پذیر می‌سازد و مبتنی بر مسافرت‌های هدفمند همراه با دیدار و برداشت‌های فرهنگی و معنوی از جاذبه‌های طبیعی و لذت‌جویی از پدیده‌های گوناگون آن است (رضوانی، ۱۳۸۰: ۲۳۵). در این گونه سفرها، گردشگران حداقل تأثیرات منفی را بر منابع طبیعی می‌گذارند و مردم بومی در سود حاصل از فعالیت‌های اجتماعی - اقتصادی شریک می‌شوند (اپلر و ود، ۱۳۸۶: ۱۳). بسیاری از کشورها سعی می‌کنند تا امکانات لازم جهت رشد و توسعه گردشگری در طبیعت را در کشور خود به وجود آورند. اکوتوریسم در ایران با وجود پتانسیل‌ها و جاذبه‌های متنوع و فراوان به دلیل اتکاء به صنعت نفت و عدم مدیریت و برنامه‌ریزی صحیح از جایگاه مناسبی برخوردار نبوده است (رحمانی، ۱۳۸۱: ۱۶۰).

از نظر لغوی، امنیت معمولاً معادل ایمنی، عدم ترس و در امان بودن آورده می‌شود معنی اصطلاحی امنیت نیز از معانی لغوی خود دور نیافتاده است، اما با توجه به حوزه‌های مختلفی که از این واژه استفاده می‌شود و ارزش‌های مختلف و یا سطوح متفاوتی که بحث امنیت در آن مطرح است، امنیت معانی مختلفی پیدا می‌کند (آقابابایی، ۱۳۸۹: ۲۷). گرچه تأمین و استقرار امنیت همه جانبه در تمام دوره‌ها و تمام دولت‌ها همواره در صدر اهداف و برنامه‌های نظام‌های حاکم قرار داشته است، اما در هر دوره با توجه به مقتضیات زمان و تهدیداتی که کشورها با آن مواجه بوده‌اند، عنصر اساسی برای تأمین امنیت نیز متفاوت بوده است. در دوران دورتر و زمان بروز جنگ‌های جهانی و دوران جنگ سرد، قدرت نظامی حرف اول را در تأمین امنیت می‌زد. اندکی بعد، اقتصاد به عاملی قدرتمند در عرصه تأمین و تهدید امنیت تبدیل شد. با گذشت زمان، عواملی همچون مسائل سیاسی، اجتماعی و حتی زیست محیطی نیز در مسئله تأمین امنیت نقش آفرین گردیدند (نیکخو، ۱۳۹۰). گرچه مطالعات و تحقیقات مربوط به امنیت از

عمر چندان زیادی برخوردار نیست و معمولاً قدمت آن در چارچوب یک حوزه علمی، حداکثر به سال‌های پس از پایان جنگ جهانی دوم باز می‌گردد، اما باید اعتراف کرد که مسئله امنیت همواره یکی از مشغله‌ها و دغدغه‌های اصلی جوامع بشری و نظام‌های سیاسی بوده است.

از آنجایی که کشورهای با اقتصاد تک محصولی هیچ‌گاه از امنیت اقتصادی برخوردار نیستند، دولت و نهادهای مربوط باید با فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم و تأمین امنیت گردشگران و مقصدهای گردشگری، اقدامات لازم جهت توسعه صنعت گردشگری در همه ابعاد آن را به عنوان یکی از منابع اصلی درآمد کشور به انجام رسانند. ایران به دلیل دارا بودن توان و جاذبه‌های چشمگیر از نظر تنوع زیستی یکی از کشورهای مهم دنیا محسوب می‌شود به طوری که جاذبه‌های طبیعی در کنار جاذبه‌های گردشگری باعث شده که ایران به عنوان یکی از ۱۰ کشور نخست جهان از نظر جاذبه‌های گردشگری شناخته شود (غازی، ۱۳۷۹: ۴۲). کشور ما با برخورداری از انواع مختلف جاذبه‌های گردشگری، تا کنون نتوانسته از این مزیت به خوبی استفاده کند. با وجودی که مناطق طبیعی کشور می‌تواند یکی از جاذبه‌های ارزشمند برای جذب گردشگران داخلی و خارجی به شمار آید اما برنامه‌ریزی برای استفاده از این شرایط هنوز ابتدای راه است و کار مهم و اساسی برای بهره‌برداری از جاذبه‌های طبیعی صورت نگرفته است. که تحقق این امر می‌تواند گام مؤثری در جهت توسعه یافتگی مناطق دور افتاده کشور نماید که استان کرمان نیز از این قاعده مستثنی نیست. از این رو در مناطق روستایی استان کرمان که دارای مناظر طبیعی جذاب، روستاهای جنگلی و کوهستانی، روستاهای متنوع از نظر فرهنگی، اقلیمی و قومی می‌باشند در صورت تأمین امنیت گردشگران می‌توان گام مهمی در توسعه این مناطق (به عنوان بستر منابع طبیعی) نیز برداشت.

در پژوهش حاضر به دنبال آن هستیم تا از بین پارامترهای متعدد تأثیرگذار بر گردشگری طبیعی نقش ارتقای امنیت بر طبیعت گردی در مناطق مختلف استان کرمان را مورد بررسی قرار دهیم.

پیشینه

در هر پژوهشی یکی از ارکان اساسی مطالعه پیشینه موضوع مورد پژوهش و تحقیقات و منابع مرتبط با آن می‌باشد. بدیهی است که پژوهشگر با تکیه بر زمینه‌های نظری مربوط به موضوع و دانسته‌های موجود می‌تواند چارچوب کار خود را مشخص کرده و بر دانش

خود بیفزاید. در این راستا می‌توان به تحقیقاتی که در این زمینه انجام شده است اشاره کرد:

شریفی (۱۳۷۶) در پژوهشی تحت عنوان برنامه‌ریزی مقدماتی برای توسعه اکوتوریسم به معرفی منابع توریستی ایران و اهداف پارک‌های ملی و پناهگاه‌های حیات وحش و ... می‌پردازد و نتیجه می‌گیرد که برای تهیه یک طرح زنجیره‌های اکوتوریسم در قدم اول نیاز است که ظرفیت برد اکولوژیکی منابع برآورد گردد و یک روش کاربردی را برای این منظور ارائه می‌نماید.

رضوانی (۱۳۸۰) در پژوهشی تحت عنوان نقش اکوتوریسم در حفاظت محیط زیست ابتدا به تعاریف اکوتوریسم پرداخته و اکوتوریسم را چنین مطرح کرده که اکوتوریسم گرایش نوین در صنعت جهانگردی است؛ لذا اهمیت دادن به نقش آن در حفاظت محیط زیست به منظور دستیابی به توسعه پایدار امری ضروری است. در نهایت نقش آن را در حفاظت محیط زیست که اکوتوریست‌ها با انگیزه خاص خود به نواحی بکر و طبیعی کره زمین مسافرت می‌کنند تجارب سودمندی به دست می‌آورند و چنین نتیجه گرفته است که فعالیت‌های توریستی بر روی محیط زیست تأثیرگذار است و برای جلوگیری یا کاهش اثرات منفی آن در محیط زیست لازم است برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران به هنگام تهیه طرح‌های جامع و تفصیلی از یک طرف نیازهای اساسی توریست را پیش‌بینی کنند و از سوی دیگر نسبت به اثرات مثبت و منفی آن بیندیشند.

هاشمی (۱۳۸۹) در پژوهشی تحت عنوان نقش اکوتوریسم در توسعه‌ی پایدار روستایی با استفاده از مدل SWOT به بررسی نقش اکوتوریسم در توسعه پایدار روستایی پرداخته و به این نتیجه رسیده که برتری نقاط قوت با اعتبار ۳/۷۶، بر نقاط ضعف با اعتبار وزنی ۳/۵۱، نشانه‌ی ظرفیت اکوتوریسم به عنوان راهکار توسعه روستایی است. همچنین نتیجه ارزیابی فرصت‌ها و تهدیدها برابری آنها را با اعتبار وزنی یکسان ۳/۹۲، نشان می‌دهد. این نتیجه مرز باریک اقدامات توسعه‌ای و ضد توسعه‌ای را یادآوری، و نقش کلیدی مدیریت در برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌های توسعه را تبیین می‌کند.

تقوایی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی تحت عنوان امکان‌سنجی توسعه اکوتوریسم در ناحیه سامان چهارمحال بختیاری، به بررسی شناخت قابلیت‌ها و جاذبه‌های گردشگری و مشکلات و تنگناهای توسعه گردشگری در ناحیه سامان پرداخته و نتایج نشان از قابلیت‌های ممتاز این ناحیه دارد با این حال گردشگری در آن توسعه نیافته است که می‌توان علل آن را کمبود امکانات و تأسیسات زیربنایی و عدم سرمایه‌گذاری‌های مکفی

در اماکن اقامتی ناحیه دانست.

وارثی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی تحت عنوان «امکان سنجی جاذبه های توریستی استان اردبیل» با استفاده از مدل SWOT، به ارزیابی توان های اکوتوریستی استان اردبیل پرداخته اند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که استان اردبیل ظرفیت تبدیل شدن به یکی از قطب های جامع گردشگری طبیعی کشور را داراست و در این استان ضرورت توسعه گردشگری با محوریت اکوتوریسم به منظور شکل دهی به توسعه پایدار درونزا به شدت احساس می شود.

محققان بسیار زیادی درباره تأثیر عوامل انسانی به صنعت توریسم هشدار داده اند که این مطالعات گویای نیاز به امنیت در جامعه برای گردشگران است. استینرت (۲۰۰۶) در مقاله ای به وضعیت گردشگری در کشورهای عربی و از جمله مصر اشاره می کند که با وجود جاذبه های گردشگری فراوان نتوانسته به نحو مطلوبی درآمدزایی نمایند. وی یکی از مهم ترین علل عدم درآمدزایی را نبود امنیت و تهدیدهای اجتماعی و روانی دانسته است.

روش تحقیق

تحقیق حاضر سعی دارد تا با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی و بهرمندی از مطالعات کتابخانه ای و اسنادی به توانایی های گردشگری طبیعی در استان کرمان اشاره کند و در نهایت نقش امنیت بر این صنعت را مورد بررسی قرار دهد.

یافته های تحقیق

بررسی اجمالی منطقه مورد مطالعه

استان کرمان در جنوب خاوری ایران واقع شده و از شمال با استان های خراسان و یزد، از جنوب با استان هرمزگان، از خاور با سیستان و بلوچستان و از باختر با استان فارس همسایه است.

این استان از نظر جغرافیایی بین ۵۵ درجه و ۲۵ دقیقه تا ۳۲ درجه عرض شمالی و ۲۶ درجه و ۵۳ دقیقه تا ۲۹ درجه و ۵۹ دقیقه طول خاوری از نصف النهار گرینویچ قرار گرفته است. استان

شکل شماره (۱) موقعیت شهرستان های استان کرمان

کرمان یکی از پهناورترین استان‌های ایران است که حدود ۱۱ درصد از خاک ایران را دربرگرفته است.

میزان بارندگی این استان به حدود ۱۲۰ میلیمتر در سال می‌رسد. براساس سرشماری ۱۳۹۰ استان کرمان دارای ۲۳ شهرستان، ۳۷ بخش و ۱۴۴ دهستان بوده است. در سرشماری سال ۱۳۹۰ جمعیت این استان ۲۹۳۸۹۸۸ نفر بوده که از این تعداد ۵۷/۵ درصد در نقاط شهری و ۴۲/۵ درصد در نقاط روستایی ساکن بوده‌اند (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰).

استان کرمان با ۶۳۰ اثر ثبت شده تاریخی و گردشگری و سه اثر شگرف و جهانی ارگ بم، باغ شاهزاده ماهان و روستای صخره‌ای میمند، می‌تواند قطب گردشگری کشور قرار بگیرد. این استان علاوه بر آثار تاریخی از وجود جاذبه‌های گردشگری بکر نظیر کویر، منطقه شهداد، روستای سیرچ، دلفارد، کوهپایه، منطقه خبر بافت و باغات متعدد برخوردار است که می‌تواند موجب رونق گردشگری داخلی و صنعت توریسم شود. (استانداری استان کرمان، ۱۳۹۲).

شکل شماره (۲) نمایی از پارک ملی خبر بافت

تأثیر گردشگری بر اقتصاد

گردشگری از مهم‌ترین فعالیت‌های اقتصادی و یکی از سه صنعت مهم جهان محسوب می‌شود. در سال ۲۰۰۰ میلادی، گردشگری و جهانگردی بیش از ۴/۵ میلیارد دلار درآمد اقتصادی به ارمغان آورد. سهم اقتصاد سفر و جهانگردی در تولید ناخالص

جهان در سال ۲۰۰۰ میلادی برابر ۱۰/۸ و در اشتغال جهانی معادل ۸ درصد بوده است. تعداد جهانگردان بین المللی در این سال به ۶۹۸ میلیون نفر و درآمدهای حاصل از آن به ۴۷۶/۹ میلیارد دلار رسید (بیک محمدی، ۱۳۸۶: ۵۲). براساس پیش بینی سازمان جهانی گردشگری (UNWTO^۲) تا سال ۲۰۲۰، تعداد گردشگر ورودی در سطح جهان به ۱/۵ میلیارد نفر خواهد رسید (آقاسی زاده، ۱۳۸۷: ۷۸).

تأثیر امنیت بر گردشگری

یکی از مؤلفه‌ها در توسعه پایدار گردشگری، موضوع امنیت می‌باشد و اصولاً تا زمانی که امنیت نباشد سفری شکل نخواهد گرفت و بدون شک رضایتمندی گردشگران از یک مقصد همواره انگیزه بازدید مجدد از آن مکان را فراهم می‌نماید، به نوعی که گردشگر رضایتمند تعداد بیش از ۲۰ نفر را به گردش از آن مکان ترغیب کرده و گردشگری که رضایتمندی از یک مقصد گردشگری نداشته باشد این عدم رضایت‌مندی را به بیش از ۴۰ نفر انتقال داده و این خود بالاترین ضد تبلیغ به شمار می‌رود (مصلحی، ۱۳۸۴: ۲). امنیت چیزی جز تفاهم و مشارکت عمومی جمعیت ساکن یک واحد سیاسی برای رسیدن به رفاه عمومی نیست، این جمعیت بایستی به سطحی از درجه آگاهی به منظور درک موقعیت‌ها و واقعیت‌ها برای ایفای نقش بی‌ضرر برسد تا در آن توانایی دولت و ملت جهت حفظ و بهره‌برداری از فرهنگ و ارزشهایش افزایش یابد. این همان امنیت ملی است؛ لذا توسعه صنعت گردشگری می‌تواند درآمدزا باشد و از طریق افزایش درآمد می‌تواند مفاسد اجتماعی را در جامعه کاهش داده و منجر به توزیع عادلانه ثروت و درآمد شود (رحیم پور، ۱۳۸۴).

امروز امنیت به عنوان مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین اصل در تدوین استراتژی توسعه گردشگری در جهان به شمار می‌آید. صنعت ظریف و پیچیده گردشگری ارتباط همه جانبه‌ای در سطوح ملی و منطقه‌ای داشته و هرگونه بروز ناامنی و بکارگیری خشونت در سطوح مختلف زیان‌های جبران ناپذیری به این صنعت وارد می‌سازد. به عنوان مثال یک سرمایه‌گذار در زمینه گردشگری و یا کارشناسان یک کمپانی سرمایه‌گذار بین‌المللی در قالب جهانگرد به آن منطقه سفر می‌کنند، اگر در ارزیابی کارشناسی خود محیط و مقصد مورد نظر از ویژگی و امنیتی لازم برخوردار نباشد مسلماً به این نتیجه خواهد رسید که توریست در این منطقه امنیت مالی و جانی ندارد و قطعاً سرمایه خود را منتقل نخواهد

۱ . United Nations World Tourism Organization

کرد. (رحیم پور، ۱۳۸۴).

نقش نیروی انتظامی در ایجاد امنیت گردشگری

رکن اساسی برای کلیه فعالیت های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و دینی یک جامعه، نظم و امنیت است و رشد و شکوفایی استعدادها و تلاش ها با برقراری محیط امن در چارچوب قوانین و مقررات به منصفه ظهور می رسد و افراد جامعه از مواهب آن بهرمنند خواهند شد (گل محمدی، ۱۳۷۹: ۱).

از جمله نکات مهم که در مجموعه سازمان پلیس به عنوان حافظ منافع و نگهبان نظم و امنیت جامعه می بایستی مورد توجه قرار گیرد، نگرش به جامعه و تنظیم و تأسیس وظایف سازمانی بر اساس نگرش اجتماعی است. برای مثال چنانچه نگرش توسعه ای در برنامه ها و سازماندهی پلیس مورد توجه قرار گرفته باشد، برنامه های پلیس می بایستی در جهت تثبیت و تداوم امنیت به عنوان مبنایی ترین نیاز مردم و جامعه قرار گیرد. به همین منظور نخستین هدف پلیس می بایستی ایجاد اعتماد در میان مردم باشد. به عبارتی دیگر، نگرش توسعه ای به جامعه و تنظیم برنامه بر اساس آن می باید با بهرمندی از سرمایه های موجود جامعه از جمله سرمایه اجتماعی باشد. یکی از مبنایی اساسی سرمایه اجتماعی، اعتماد اجتماعی است. چنانچه پلیس بتواند اعتماد عمومی را به خود جلب کند، هماهنگ با تحولات اجتماعی و در مسیر مستقیم توسعه قرار گرفته است در غیر این صورت عملاً فعالیت های پلیس در محدوده حفظ موقعیت سازمانی در مجموعه موقعیت های رسمی دولتی و حکومتی قرار خواهد گرفت تا ارائه خدمت به مردم (محکمی، ۱۳۸۲: ۲۳۰).

تجزیه و تحلیل

یکی از عوامل مهم در ایجاد امنیت در هر منطقه حضور نیروهای نظامی می باشد. دایی و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهشی به بررسی نقش امنیت بر گردشگری پرداختند به این نتیجه رسیدند که گردشگران با حضور فیزیکی پلیس در اماکن گردشگری موافق هستند که این امر تأثیر کنترل کننده ای روی افرادی که می خواهند جرمی را مرتکب شوند خواهد داشت.

در کشور ما قسمت عمده برقراری نظم و امنیت بر عهده نیروی انتظامی می باشد. نیروی انتظامی برای تحقق اهداف خود در برقراری نظم و امنیت و آرامش عمومی در گام نخست خود باید دارای نظم باشد، از جهتی باید در اجرای مأموریت های محوله با

سازمان‌ها و ارگان‌های متعددی ارتباط برقرار کند. قابل درک است که شورش‌ها، سرقت، کیف‌زنی و تروریسم موجب بی‌میلی گردشگران به بازدید از برخی از محل‌ها می‌شود. برای مثال اگر میراث جهانی تاج محل در خاورمیانه قرار داشت بعید بود که این تعداد گردشگر را بسوی خود جذب کند. البته وجود خطر لزوماً همه بازدیدکنندگان را دلسرد نمی‌کند. در واقع قدرت آن برای القای هیجان ناشی از ترس، محور برخی از جذابیت‌هاست (بونو فیس، ۱۳۸۰: ۹۱). هال (۲۰۰۸) در مقاله‌ای به بررسی وضعیت گردشگری در کشورهای جهان سوم پرداخته و برخی از مشکلات در این کشورها از جمله نبود امنیت روانی و جانی پرداخته و بر لزوم توجه دولت‌های جهان سوم در جهت از بین بردن این معضلات از طریق ایجاد پلیس گردشگر تاکید نموده است.

نتیجه‌گیری

با توجه به مطالب گفته شده به این نتیجه می‌رسیم که احساس امنیت از یک مکان به نوعی بازاریابی بدون هزینه برای مقاصد گردشگری محسوب می‌شود و با عنایت به نقش خطیر نیروی انتظامی در برقراری نظم و امنیت، این سازمان می‌تواند با تربیت نیروی انسانی متخصص در این زمینه کمک شایانی به امنیت گردشگران کرده و سبب رونق صنعت گردشگری گردد. ذکر این نکته لازم است که آنچه «امنیت گردشگری» نامیده می‌شود تنها حفاظت او از سر دزدان و تبهکاران نیست، تلفات جاده‌ای، سقوط هواپیما، بوروکراسی در تشریفات روادید و بیمه، نحوه برخورد نیروی انتظامی، نحوه فعالیت کسبه، محدود بودن ساعات کسب کار کسبه در ارتباط با گردشگری به دلیل نداشتن امنیت پس از ساعت مقرر است، در صورتی که بسیاری از درآمدهای گردشگری از طریق تفریحات شبانه مانند کنسرت‌های موسیقی، تئاتر، برگزاری جشنواره‌های فرهنگی و هنری بدست می‌آید. در غیر این صورت گردشگرانی که به اینگونه مناطق سفر می‌کنند و هزینه سنگینی را برای دیدار از این مناطق متقبل می‌شوند چاره‌ای ندارند جز اینکه نیمی از وقت خود را در اتاق‌های هتل سپری کنند، زیرا نیروی انتظامی امنیت ساعات نیمه شب را تضمین نمی‌کند. نیاز گردشگر در استفاده بهینه از روزهای سفر تنها در سایه امنیت مسیر است (کاکاوند، ۱۳۸۶).

بطور کلی به نظر می‌رسد امنیت یک کالای جهانی است که همه اعضای جامعه سعی می‌کنند آن را بدست آورند و باید این نکته را خاطر نشان کرد که قرار دادن مسائلی تحت عنوان موضوعات امنیتی، می‌تواند باعث بروز وضعیت بحرانی شود که مستلزم تدابیر

شدید اضطرابی است که چه بسا نابجا بوده و نیز امکان دارد باعث تحریک واکنش‌های شدید از سوی دیگران شود، به علاوه کسب امنیت زیاد باعث ترویج «حالت خوش» خیالی می‌شود که خود مانع پیشرفت مترقیانه شده و به حالت رضایت گونه نظرات و انعطاف‌ناپذیر نسبت به گرفتاری دیگران کمک می‌کند (ماندل، ۱۳۷۹، ص ۴۵).

منابع

- اپلرود، مگان (۱۳۸۶). اکوتوریسم (اصول، تجربیات و سیاست‌ها)، ترجمه نگار قدیمی، نشر افکار، تهران.
- آقابابایی، حسین (۱۳۸۹). قلمرو امنیت در حقوق کیفری، چاپ اول، تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- آقاسی زاده، عبدالله (۱۳۸۷). بررسی نقش منطقه آزاد تجاری- صنعتی چابهار در توریسم منطقه‌ای، پایان‌نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه سیستان و بلوچستان، اسفند.
- بونی فیس، پرسیلا (۱۳۸۰). مدیریت گردشگری فرهنگی، ترجمه محمود عبدالله زاده، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، تهران، ص ۹۱.
- بیک‌محمدی، حسن. (۱۳۸۶). اصفهان و گردشگری، انتشارات سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان، چاپ اول.
- تقوایی، مسعود؛ پیرمردیان، زهرا؛ صفرآبادی، اعظم (۱۳۹۱). امکان‌سنجی اکوتوریسم در ناحیه سامان چهارمحال و بختیاری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر، فصلنامه علمی- پژوهشی فضای جغرافیایی، سال دوازدهم، شماره ۴۰، صفحات ۱۶۹-۱۵۰.
- دابی، نگار. گندمکار، امیر. حاتمی، مجتبی (۱۳۸۶). تحلیلی بر امنیت و ابعاد فرهنگی گردشگری شهر اصفهان، مجموعه مقالات همایش امنیت و توسعه پایدار گردشگری، آذر، ص ۵۱.
- رحمانی، جمشید (۱۳۸۱). طرح مشکلات مدیریت، حفاظت، تفرج و مناطق حفاظت شده استان اصفهان، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان اصفهان.
- رحیم پور، علی (۱۳۸۴). توریسم مذهبی، جزوه درسی کارشناسی ارشد.
- رحیم پور، علی (۱۳۸۴). جغرافیای اوقات فراغت، جزوه درسی کارشناسی ارشد.
- رضوانی، علی اصغر (۱۳۸۰). اکوتوریسم و نقش آن در حفاظت محیط زیست، اطلاعات سیاسی- اقتصادی، شماره ۱۷۳-۱۷۴.
- رضوانی، علی اصغر (۱۳۸۰). نقش اکوتوریسم در حفاظت محیط زیست، مجله محیط‌شناسی، شماره ۳۱.
- شریفی، مرتضی (۱۳۷۶). برنامه‌ریزی مقدماتی برای توسعه توریسم، مجله جنگل و مرتع، شماره ۳۴، سال سوم، تهران

- غازی، ایران (۱۳۷۹). نگرشی تحلیلی بر مدل تکامل فضایی در برنامه‌ریزی توسعه گردشگری، مجله علوم انسانی دانشگاه اصفهان، ویژه نامه تاریخ، جغرافیا، علوم اجتماعی، شماره ۲۲
- کاظمی، مهدی (۱۳۸۶). مدیریت گردشگری، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ دوم، ص ۳۴.
- کاکاوند، رؤیا (۱۳۸۶). امنیت معتبرترین جاذبه گردشگری، سایت اینترنتی آریا.
- گل محمدی خامنه، علی (۱۳۷۹). مبانی امور انتظامی، نشر معاونت آموزش ناجا، چاپ اول، ص ۱.
- ماندل، رابرت (۱۳۷۹). چهره متغیر امنیت ملی، پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- محکمی، علی اصغر (۱۳۸۲). مبانی تئوریک رابطه پلیس و مطبوعات در ایران، مجموعه مقالات امنیت اجتماعی، جلد اول، اسفند، ص ۲۳۰.
- مصلحی، محسن (۱۳۸۴). شناسایی موانع صنعت توریسم، راهبردهای علمی و عملی در اصفهان، ص ۲.
- نیکخو، محمد (۱۳۹۰). حقوق کیفری امنیت محور و جلوه های آن در حقوق کیفری ایران و امریکا، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه گیلان.
- وارثی، حمیدرضا؛ سرور، هوشنگ؛ مبارکی، امید؛ عبدالله زاده، مهدی (۱۳۹۱). نشریه علمی - پژوهشی جغرافیا و برنامه‌ریزی (دانشگاه تبریز) سال ۱۶، شماره ۴۰، صفحات ۱۹۹-۱۷۵
- هاشمی، نیلوفر (۱۳۸۹). نقش اکوتوریسم در توسعه‌ی پایدار روستایی، فصلنامه روستا و توسعه. شماره ۳، صفحات ۱۷۳-۱۸۸
- سایت استانداری کرمان. (۱۳۹۲)؛
- http://gov.kr.ir/index.php?option=com_content&view=article&id=4479:2013-12-27-15-46-17&catid=42:1387-07-13-07-25-27&Itemid=14
- Hall, Michael, (2008), travel and tourism in the third world, New York, Routledge.
- Steiner, Christian, (2006), Social distance, Security Threats and Tourism Volatility, University of Mainz Germany.

